

PÁLYAMŰ

az Országos Bírósági Hivatal elnöke által 7.E/2023. (I.17.) OBHE határozattal kiírt,
az Egri Törvényszék Polgári-Gazdasági-Munkaügyi Kollégiumának
kollégiumvezetői tisztségére benyújtott pályázathoz

Dr. Gulyás István
törvényszéki bíró
Egri Törvényszék

Tartalom

I.	Előszó	5
II.	Az Egri Törvényszék civilisztikai ügyszakának jelenlegi helyzete	6
A.	Szervezeti struktúra, létszámhelyzet	6
1.	Járásbíróságok	6
2.	Törvényszék	6
a)	Törvényszék elsőfok	7
b)	Törvényszék másodfok	7
3.	Bíróági titkárok és ügyintézők az Egri Törvényszéken	7
B.	Ügyforgalmi adatok	8
1.	Járásbíróságok	8
a)	Ügyérkezés	8
b)	Befejezés	9
c)	Folyamatban maradt ügyek száma; elhúzódó folyamatban lévő ügyek száma, aránya	10
2.	Az Egri Törvényszék ügyforgalmi adatai	11
a)	Törvényszék elsőfok	11
b)	Törvényszéki másodfokú érkezés, befejezés; folyamatban maradt ügyek száma	13
C.	A létszámadatok és az ügyfoglalom egybevetéséből levonható következtetés	13
D.	Az ítélezés megalapozottsága	14
1.	Járásbíróságok	14
2.	Törvényszék	15
III.	A munkavégzéshez szükséges további emberi erőforrások, tárgyi feltételek és az informatikai eszközállomány	17
A.	Kezelő- és leíró irodák, ügyfélközpont	17
B.	Tárgyi feltételek és az informatikai eszközállomány	17
IV.	A hosszú távú tervek és a megvalósításuk eszközei	19
A.	A bírói, a bírósági titkári és bírósági ügyintézői létszámmal való gazdálkodás	19
1.	Járásbíróságok	19
2.	Törvényszéki elsőfok	20
3.	Törvényszéki másodfok	20
4.	Gazdasági nemperes csoport	21
B.	Az ítélezés időszerűségének és megalapozottságának erősítését szolgáló elképzelések, eszközök: 21	
1.	Egyéni konzultációs lehetőség biztosítása	21

2.	A „kiskollégiumok” rendszeres megtartása	22
3.	Instruktor és mentor bírói rendszer	22
4.	A tanácselnöki feljegyzések	23
5.	Bíróvizsgálat.....	23
6.	Törvényszéki másodfokú, illetőleg felsőbb bírósági gyakorlat biztosításának lehetősége	24
7.	A másodfokú határozatok vizsgálata, elemzése.....	24
8.	Részvétel képzések szakmai felügyeletében, előadások megtartásában.....	24
9.	Folyamatos párbeszéd a másodfokú tanácsokkal, bírósági vezetőkkel.....	25
10.	A kollégiumvezető részvétele az ítélkezésben.....	25
11.	Igazgatási ellenőrzés és vizsgálat, jelentéstételi kötelezettség.....	25
12.	Panaszügyek	26
13.	Telekommunikációs eszközök és a bíróság intranetes oldalának jobb kihasználása	26
14.	A gazdasági és munkaügyi szakágú, valamint a nem értékhatar miatt törvényszéki elsőfokú hatáskörbe tartozó ügyeket tárgyaló bírák szakmai támogatásának megszervezése	27
15.	Bírósági titkárok és bírósági (végrehajtási) ügyintézők szakmai fejlődésének előmozdítása, önálló munkavégzésük megsegítése	27
16.	Bírósági fogalmazók foglalkoztatása, képzése	28
C.	A kollégium mint bírói testület szervezésével kapcsolatos feladatok	28
1.	A kollégium ügyrendje	28
2.	Az ügyelosztási renddel kapcsolatos feladatok.....	29
3.	A kollégium munkatervével és a kollégiumi ülések napirendjével kapcsolatos elvárások	29
4.	Más testületekkel, szervezetekkel való szakmai kapcsolat ápolása	29
a)	Együttműködés az Egri Törvényszék Büntető Kollégiumával	29
b)	Együttműködés a régió európai jogi szaktanácsadóival.....	30
c)	Együttműködés a bíróságon kívüli szervezetekkel.....	30
D.	A kollégium szerepének fokozása a jogfejlesztésben és az egységes jogalkalmazás megteremtésében.....	31
1.	Szakmai kapcsolat erősítése a felsőbb bíróságokkal, kollégiumvezetőkkel.....	31
2.	Tanácselnöki értekezlet és a kollégiumi ülés szerepe a jogegységesítésben.....	32
V.	Záró gondolatok	33

I. Előszó

A kollégiumvezető legalapvetőbb feladatait a sarkalatos törvények közül a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény (Bsz.) 118.§, 124.§; 26.§ és 154.§ (1) bekezdései határozzák meg, a részletszabályokat pedig a bírák jogállásáról és javadalmazásáról szóló 2011. évi CLXII. törvény (Bjt.) V. fejezete, a bíróságok igazgatásáról rendelkező szabályzatról szóló 6/2015. (XI.30.) OBH utasítása (Igsz.), különösen annak 28.§-a, az Egri Törvényszék OBH elnöke 105.SZ/2021. (XII.23.) OBHE határozatával jóváhagyott Szervezeti és Működési Szabályzata (SZMSZ), továbbá az Egri Törvényszék Polgári-Gazdasági-Munkaügyi Kollégiumának ügyrendje (Ügyrend) tartalmazza.

Annak érdekében, hogy a bíróság alkotmányos kötelezettségét teljesítse – a független bírák magas színvonalon, időszerűen és hatékonyan ítéelkezzenek –, a kollégiumvezető összetett tevékenységet végez: a bírósági igazgatási feladatok ellátása mellett szervezi és vezeti a kollégiumot mint bírói testületet, továbbá közreműködik – az adott bírósági szintnek megfelelő jogkörben – az ítéelkezés egységének biztosításában. Megteremti az összeköttetést a bíróság (központi) igazgatási céljai és a szakmai ítéelkező tevékenység között egyrészt azáltal, hogy felszínre hozza és közvetíti az ítéelkezésben résztvevők szükségleteit, másrészt az igazgatási célokat szakmai szinten jeleníti meg azáltal, hogy kiválasztja és folyamatosan alkalmazza azokat a bírói munkát támogató eszközöket, amelyek eredményeképpen az igazgatási célok, végső soron a bíróság Alaptörvényben lefektetett feladata a civilisztikai ügyszakban is teljesíthető.

Ennek érdekében, kinevezésem esetén, arra fogok összpontosítani, hogy a kollégiumvezetői tisztség ellátását valamennyi részfeladatot számontartó kiegyensúlyozottság és a klasszikus bírói tevékenységgel szemben is megfogalmazott elvárás: az időszerűség és megalapozottság jellemezze – ez utóbbiaknak a kollégiumvezető tevékenysége során is érvényesülnie kell. Az ítéelkezést támogató, szakmai szervező, koordináló tevékenységemet valamennyi bírósági szinten, peres és nemperes ügyszakban is el fogom látni; arra törekszem tehát, hogy a kollégium és annak vezetője erőforrásaiból a bírák, bírósági titkárok és bírósági ügyintézők egyaránt minél szélesebb körben részesüljenek. A kollégiumnak mint bírói testületnek pedig jó „elnöke” szeretnék lenni; a testületi jelleg megőrzése, erősítése érdekében a megalapozott igazgatási és szakmai döntésekhez szükséges adatok, információk rendelkezésre bocsátása mellett a kollégium tagjait arra bátorítom, hogy aktívan, kezdeményezően vegyenek részt a testület életében akár kérdések, javaslatok megfogalmazásával, akár előterjesztéseikkel. A kollégiumvezető feladatkörébe tartozó igazgatási feladatok tekintetében pedig hangsúlyozni kell, hogy a feladatát nem azon a ponton tartom e körben elvégzettnek, amikor az igazgatási ellenőrzések és szakmai vizsgálatok jelentését elkészítette, hanem akkor, amikor az abból kinyert információk segítségével beazonosítja azokat a problémás pontokat, amelyek az eljárási határidők, ügyviteli szabályok megtartását, a megalapozott döntés meghozatalát megnehezítették, azok kiküszöböléséhez pedig hozzárendeli a megfelelő ítéelkezést segítő szakmai eszközöket, vagy javaslatot tesz az arányos munkateher megteremtése és fenntartása, valamint az ügyérkezési és létszám-aránytalanság kiküszöbölése érdekében szükséges – nem jogkörébe tartozó – vezetői intézkedések megtételére.

II. Az Egri Törvényszék civilisztikai ügyszakának jelenlegi helyzete

A. Szervezeti struktúra, létszámhelyzet

2022. év végén a bírák engedélyezett létszáma hatvankilenc, az igazságügyi alkalmazottaké kétszázötvenkettő, a tényleges létszám hatvannégy, illetve kettőszázhetvenegy fő volt; civilisztikai ügyszakban negyven bíró ítélkezett. Az ügyszakban mindenki határozatlan időre kinevezett bíró; bírói felső korhatár betöltésére tekintettel bírói tisztségből való felmentés a vezetői megbízatás idejének második felében várható.

1. Járásbíróságok

Az Egri Járásbíróságon a polgári ügyszakba beosztott bírák száma kilenc, egyikük tartós kirendeléssel az Egri Törvényszék másodfokú tanácsában ítélkezik előadó bíróként.

A székhely szerinti járásbíróság ügyelosztási rendje lehetővé teszi a szakosodást: az ügyelosztási rendben rögzített húsz ügycsoport felét - többségében családjogi ügyeket - négy bíró, míg a másik felét - jelentős részében kötelmi jogi pereket - ugyancsak négy bíró intézi; közülük egyik a járásbíróság elnökhelyettese. Az Egri Járásbíróság egyik bírója 2023. február 15-től központi igazgatási tevékenységet is ellát, tárgyalási kedvezményére tekintettel az ügyelosztási rend módosítása alapján egy gyöngyösi járásbírósági bíró kirendelésével kerül sor az arányos munkateher fenntartására. Civilisztikai ügyekben jelenleg ténylegesen két bírósági titkár, pszichiátriai gyógykezeltek kivizsgálásával kapcsolatos ügyek intézésében pedig más ügyszakban és az Egri Törvényszéken szolgálatot teljesítő bírósági titkárok is részt vesznek.

A Gyöngyösi Járásbíróságon hat polgári ügyszakos bíró, két bírósági titkár, továbbá egy végrehajtási ügyintéző, a Hatvani Járásbíróságon három bíró, egy bírósági titkár és egy bírósági ügyintéző, a Hevesi Járásbíróságon két bíró, egy bírósági titkár, míg a Füzesabonyi Járásbíróságon két bíró és egy bírósági titkár lát el civilisztikai ügyszakban szolgálatot; Gyöngyösön, Füzesabonyban és Hevesen a bíróság elnöke polgári ügyszakos.

2. Törvényszék

Az Egri Törvényszék civilisztikai ügyszakán belül két fellebbviteli és négy elsőfokú peres tanács valamint külön gazdasági nemperes csoport működik. A törvényszék elnökével és elnökhelyettesével együtt a törvényszékre beosztott civilisztikai ügyszakos bírák száma tizenhárman, amely 2023. március 11-én tizenhét főre csökken, mert egy cégügyeket intéző törvényszéki bírót felmentettek a bírói felső korhatár betöltésére tekintettel. A tényleges létszámhelyzet szempontjából nem hagyható figyelmen kívül az sem, hogy egy fővárosi törvényszéki bírót 2021. július 15. és 2023. június 14-i időtartammal az Egri Törvényszékre kirendeltek, jelenleg a nemperes csoportba felszámolási ügyeket intéz.

Az Egri Törvényszéket kollégiumvezető-helyettesi tisztséggel rendelkező bírósággá jelölték ki, ezt a tisztséget 2021-től a 2.Pf. fellebbviteli tanácsba beosztott bíró látja el. Az SZMSZ 67.§-a szerint a kollégiumvezetőt helyettese a Polgári-Gazdasági-Munkaügyi Kollégium

vezetőjét akadályoztatása esetén teljes jogkörrel helyettesíti; feladata a közvetítői eljárás felügyelete, a kisebb gyakorlattal rendelkező bírákkal történő szakmai konzultáció; a gondnokoltak országos névjegyzéke vezetésének felügyelete; a hosszabb pertartamú ügyek folyamatos nyomon követése, ezáltal a minőségi és időszerű ítélkezés feltételeinek a megvalósítására törekvés mellett a bírák folyamatos instruálása.

A gazdasági nemperes csoport csoportvezetője 2022-ben megkezdte második vezetői ciklusát hat évre, ő igazgatási feladatai mellett felszámolási ügyekben jár el. Az SZMSZ 17.§ (1) bekezdése értelmében a Gazdasági Nemperes Csoport munkáját közvetlenül a csoportvezető bíró szervezi, végzi a hatáskörébe utalt igazgatási feladatokat. Ugyanezen § (2) bekezdése szerint közvetlen szakmai felettese az Egri Törvényszék Polgári-Gazdasági-Munkaügyi Kollégiumának vezetője.

A törvényszék civilisztikai ügyszakában a tanácselnökök száma öt.

a) Törvényszék elsőfok

Törvényszéki elsőfokú peres ügyek ítélkezésében négy törvényszéki bíró vesz részt; az ügyelosztási rend szakosodást tesz lehetővé: döntő részében egy-egy bíró ítélkezik a gazdasági és a munkaügyi szakágba tartozó peres ügyekben, két bíró között oszlanak meg egyes ügycsoportok szerinti bontásban az elsőfokú polgári peres ügyek.

A gazdasági szakág nemperes csoportjában a cégügyeket két bíró intézi változatlanul négy bírósági ügyintézővel. A nyugdíjazás miatt kialakult létszám-aránytalanságot úgy küszöbölték ki, hogy egy döntően munkaügyi pereket tárgyaló törvényszéki bírót ide osztottak be azzal, hogy a munkaügyekben eljáró bíró esetleges kizárása esetén munkaügyi perekben is el kell járnia. Felszámolási ügyszakban - a kirendelt bíró mellett - három törvényszéki bíró teljesít szolgálatot, közülük egyik a gazdasági nemperes csoport vezetője.

b) Törvényszék másodfok

A törvényszéki fellebbviteli ügyek két másodfokú tanács között oszlanak meg. Munkájukban részt vesz rendszeresen a kollégiumvezető és esetenként az Egri Törvényszék elnöke, valamint a törvényszék elnökhelyettese is. Az 1.Pf. tanács munkáját alkalmasszerűen egy elsőfokú ügyekben eljáró bíró is segíti. A 2.Pf. másodfokú tanácsban az egyik előadó bírói feladatot – vezetői megbízatás miatti kiesést követően – kezdetben három elsőfokú törvényszéki bíró között osztották szét; majd a jelenleg is folyamatos tartós kirendelés alapján azt egy egri járásbírósági bíró látja el; megmaradt azonban az a gyakorlat, hogy tárgyaláson kívüli Pf. ügyek elbírálásában egy polgári nemperes bíró is részt vesz.

3. Bírósági titkárok és ügyintézők az Egri Törvényszéken

Négy bírósági titkár lát el feladatot az Egri Törvényszék civilisztikai ügyszakában, két fő a civil szervezetek nyilvántartásával összefüggő nemperes ügyekben, egy felszámolási eljárásokban, további egy - Egri Járásbíróságról kirendelt bírósági titkár - pedig törvényszéki nemperes és a másodfokú ügyszak egyes ügyeinek intézésében vesz részt. Négy bírósági

ügyintéző céügyekben, további egy pedig egyéb bírósági ügyintézői hatáskörbe tartozó ügyek intézésben vesz részt.

B. Ügyforgalmi adatok

1. Járásbíróságok

a) Ügyérkezés

Érkezett polgári és gazdasági (civilisztikai) *peres* ügyek

Járásbíróság	2020. év	2021. év	2022. év
Egri	1337	1232	1182
Füzesabonyi	354	357	337
Gyöngyösi	745	721	693
Hatvani	483	524	515
Hevesi	298	310	327

A legkisebb ügyérkezéssel rendelkező Hevesi Járásbíróság kivételével 2021. évhez képest az új peres ügyek száma tovább csökkent, annak mértéke átlagosan 2,8 százalék volt, amely ténylegesen kilencven ügyet jelentett. Azt megelőző évben a csökkenés hasonló mértékű volt: 2,2 százalék. Azon körülmények, amelyekről ezen tendencia megváltozását sokan várták, pl.: a járványhelyzet okozta speciális jogrend megszűnése, a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 2021. január 1-jétől hatályos eljárás megindítását könnyítő rendelkezései itt még nem éreztették hatásukat.

Érkezett polgári és gazdasági *nemperes* ügyek (végrehajtási ügyek kivételével)

Járásbíróság	2020. év	2021. év	2022. év
Egri	945	991	946
Füzesabonyi	41	52	44
Gyöngyösi	114	154	146
Hatvani	66	77	92
Hevesi	39	47	49

Érkezett végrehajtási ügyek

Járásbíróóság	2020. év	2021. év	2022. év
Egri	1005	864	881
Füzesabonyi	224	260	230
Gyöngyösi	612	602	800
Hatvani	370	430	486
Hevesi	279	375	638

A nemperes ügyérkezés jelentős ingadozásokat nem mutatott, kiegyenlített volt; a végrehajtási nemperes eljárásokban az új ügyek száma a 2022. évben az előző évhez képest húsz százalékkal emelkedett. Láthatóan a Gyöngyösi és Hevesi Járásbíróóságokon jelentős mértékben a változás.

A bírósági titkárok önálló hatáskörébe tartozó nemperes ügyek számának esetleges jövőbeli további növekedése még inkább indokoltá teszi azt, hogy munkaterhükről reális kép álljon rendelkezésre; ennek alapja önmagában az ügyforgalmi statisztika nem lehet, mert az „érdemi”, tehát a nem kurrenciális munka jelentős részben nem a Vüsz. szerinti kezdőirat, utóirat és befejezés kategóriáihoz kötődik. Az Egri Törvényszék Elnökének a végrehajtási nemperes ügyeket intéző járásbíróági bírósági titkárok munkaterhének méréséről szóló 2021.El.II.B.18/5. intézkedése eredményeképpen ezen a területen a vezetői döntéseket már nemcsak a BIIR rendszerből kinyert adatokra lehet alapítani. Ezáltal nemcsak az adott bírósági titkár teljesítménye, hanem az arányos munkateher alakulása is figyelemmel kísérhető.

b) Befejezés

Befejezett polgári és gazdasági peres ügyek

Járásbíróóság	2020. év		2021. év		2022. év	
	befejezett	folyamatban maradt	befejezett	folyamatban maradt	befejezett	folyamatban maradt
Egri	1426	514	1275	471	1237	416
Füzesabonyi	283	177	376	158	361	134
Gyöngyösi	806	376	798	299	748	244
Hatvani	495	229	547	206	563	158
Hevesi	269	213	342	181	378	130

Befejezett polgári és gazdasági *nemperes* ügyek (végrehajtási ügyek kivételével)

Járásbíróság	2020. év		2021. év		2022. év	
	befejezett	folyamatban maradt	befejezett	folyamatban maradt	befejezett	folyamatban maradt
Egri	935	28	979	40	962	24
Füzesabonyi	39	4	52	4	46	2
Gyöngyösi	101	22	158	18	140	24
Hatvani	66	3	68	12	97	7
Hevesi	36	8	50	5	47	7

Befejezett végrehajtási ügyek

Járásbíróság	2020. év		2021. év		2022. év	
	befejezett	folyamatban maradt	befejezett	folyamatban maradt	befejezett	folyamatban maradt
Egri	974	146	951	59	842	98
Füzesabonyi	256	23	268	15	223	22
Gyöngyösi	573	102	616	88	694	194
Hatvani	363	86	453	63	491	58
Hevesi	330	55	332	98	648	88

A végrehajtási nemperes eljárások kivételével a járásbírósági szinten 2022. évben összességében meghaladta a befejezett peres és nemperes ügyek száma az érkezetekét.

c) **Folyamatban maradt ügyek száma; elhúzóóó folyamatban lévő ügyek száma, aránya**

	2020. év					2021. év					2022. év				
	foly. m.	2 éven túli	arány %	5 éven túli	arány %	foly. m.	2 éven túli	arány %	5 éven túli	arány %	foly. m.	2 éven túli	arány %	5 éven túli	arány %
Egri	514	16	3,11	0	0,00	471	19	4,03	3	0,64	416	12	2,88	0	0,00
Füzesabonyi	177	5	2,82	1	0,56	158	3	1,90	1	0,63	134	4	2,99	0	0,00
Gyöngyösi	376	28	7,45	4	1,06	299	28	9,36	3	1,00	244	11	4,51	1	0,41
Hatvani	229	13	5,68	2	0,87	206	17	8,25	1	0,49	158	10	6,33	0	0,00
Hevesi	213	3	1,41	0	0,00	181	5	2,76	1	0,55	130	3	2,31	1	0,77

A két éven túli folyamatos ügyek számának és arányának javításában a járásbíróságok bírái jelentős eredményeket értek el; 2021. év végéről 2022. év végére a két éven túli ügyek száma 72-ről 40-re csökkent, a folyamatban maradt ügyek számához viszonyítva így az arány 5,26 százalékról 3,8 százalékra csökkent, az öt éven túl folyamatban lévő ügyek száma a járásbíróságokon összesen kettő volt.

2. Az Egri Törvényszék ügyforgalmi adatai

a) Törvényszék elsőfok

(1) Érkezés, befejezés, folyamatban maradt ügyek száma

Peres ügyszak

ügyszak	2020. év			2021. év			2022. év		
	érk.	bef.	foly. maradt	érk.	bef.	foly. maradt	érk.	bef.	foly. maradt
P-G peres	255	264	88	231	231	88	206	195	99
M peres	182	144	38	155	151	42	88	106	24
Pk-Gpk.	207	205	5	256	254	7	286	291	2
Mpk.	25	25	0	20	19	1	23	24	0
Vh.	44	41	13	64	71	6	60	60	6

A törvényszéki polgári és gazdasági peres ügyekben az új ügyek száma évente kb. tíz százalékkal csökkent a vizsgált időszakban; a munkaügyi perekben pedig nagyon szignifikáns, negyvenhárom százalékos mértékű ügyszámcsökkenés volt tapasztalható 2021. és 2022. évek viszonylatában. Törvényszéki elsőfokú peres ügyszakban az ügyérkezés így összesen huszonnégy százalékkal visszaesett, a befejezések száma némileg csökkent. A piaci ár- és értékviszonyok változásából, valamint a Pp. hatályos eljárási rendelkezéseiből arra számítható, hogy mind a házastársak, mind az élettársak vagyoni jogvitáiban az elsődleges elsőfokú bírósági fórum a jövőben az Egri Törvényszék lesz, amely nem feltétlenül eredményez majd az ügyérkezésben jelentős emelkedést, de a folyamatban lévő ügyek összetételében várható változás.

(2) Elhúzódozó folyamatban lévő ügyek száma, aránya

Tsz. I. fok	2020. év					2021. év					2022. év				
	foly m.	2 éven túli	arány %	5 éven túli	arány %	foly m.	2 éven túli	arány %	5 éven túli	arány %	foly m.	2 éven túli	arány %	5 éven túli	arány %
civil	126	14	11,11	2	1,59	130	9	6,92	3	2,31	123	14	11,38	2	1,63
P	71	8	11,27	1	1,41	70	8	11,43	2	2,86	80	10	12,50	1	1,25
G	17	5	29,41	1	5,88	18	1	5,56	1	5,56	19	4	21,05	1	5,26
M	38	1	2,63	0	0,00	42	0	0,00	0	0,00	24	0	0,00	0	0,00

A törvényszéki elsőfokú polgári és gazdasági peres ítélezés esetében az ügyek egy részét a feltárandó releváns tények komplexitása, szakértői bizonyítás szükségessége jellemzi, ilyen jellegű objektív okok a koncentrált pertétel esetén is az ügy hosszú pertartamává válását eredményezhetik. Törvényszéki elsőfokú ügyszakban 2022. év végén a két éven túl folyamatban maradt ügyek száma és aránya is nőtt a korábbi 2021. évben tapasztaltakhoz képest: a jelenlegi arány az összes civilisztikai üggyel viszonyítva 11,4 százalék.

2022. év végi országos összehasonlító adatok nem állnak ugyan még rendelkezésre, de az egy évvel korábbiak is arra engednek következtetni, hogy az elhúzódó ügyek számának csökkentése ezen a területen indokolt. Az öt-tíz százalék közötti hullámozást követően a tartós rendeződésnek öt százalék körül kell bekövetkeznie, ehhez pedig azokban a pertípusokban, amelyeket huzamosabb idő óta egy-egy bíró tárgyal, és helyi szinten az érintetteken kívül más nem is rendelkezik valójában tárgyalási tapasztalattal, másfajta szakmai segítséget, eszközöket igényel a kollégiumvezetőtől, mint más területeken; ezekre a későbbiekben külön kitérek.

(3) Törvényszéki elsőfok gazdasági nemperes érkezés, befejezés; folyamatban maradt ügyek száma

Cégügyek

év	érkezett	befejezett	folyamatban maradt
2020.	5017	4955	333
2021.	5590	5699	224
2022.	5692	5800	116

Csőd- és felszámolási ügyek

év	érkezett	befejezett	folyamatban maradt
2020.	365	378	340
2021.	360	327	373
2022.	481	419	435

Civil szervezetek nyilvántartási ügyei

év	érkezett	befejezett	folyamatban maradt
2020.	161	166	28
2021.	129	143	14
2022.	116	116	14

Cégügyekben mindhárom év viszonylatában mind az ügyérkezés, mind a befejezés kiegyenlített; ügýtípusokon belül a kényszertörölési eljárások számának 2021. év október 31-ig érvényes moratórium megszűnése folytán bekövetkezett harminckilenc százalékos növekedése érdemel külön szót. A csőd- és felszámolási ügyek érkezésében 2022-ben harminchárom százalékos növekedés volt tapasztalható, így a befejezett ügyek magasabb darabszáma sem akadályozta meg a folyamatban maradt ügyek számának növekedését. A civil szervezetek nyilvántartási ügyeiben az ügyérkezés és befejezés szintén kiegyenlített.

A felszámolási ügyszakában a két éven túl is folyamatban lévő Fpk. ügyek száma 2021. év végén huszonkilenc, míg 2022. év végén huszonhárom volt, azok aránya az összes folyamatban maradt ügyhöz képest 8,30 százalékról 5,48 százalékra csökkent. Az öt éven túl folyamatban lévő ügyek száma tizenháromról ötre csökkent. Az elhúzódó ügyek

arányában az elsőfokú peres ügyszakkal szemben itt a bírák javulást értek el, amelynek megőrzése az ügyérkezési adatokra is figyelemmel folyamatos hatékony munkát fog igényelni a jövőben is.

b) Törvényszéki másodfokú érkezés, befejezés; folyamatban maradt ügyek száma

ügyszak	2020. év			2021. év			2022. év		
	érk.	bef.	folymaradt	érk.	bef.	folymaradt	érk.	bef.	folymaradt
Pf. Gf. peres	162	162	59	206	203	62	222	218	66
Pkf., Gpkf. nemperes	396	409	43	464	445	62	398	411	49

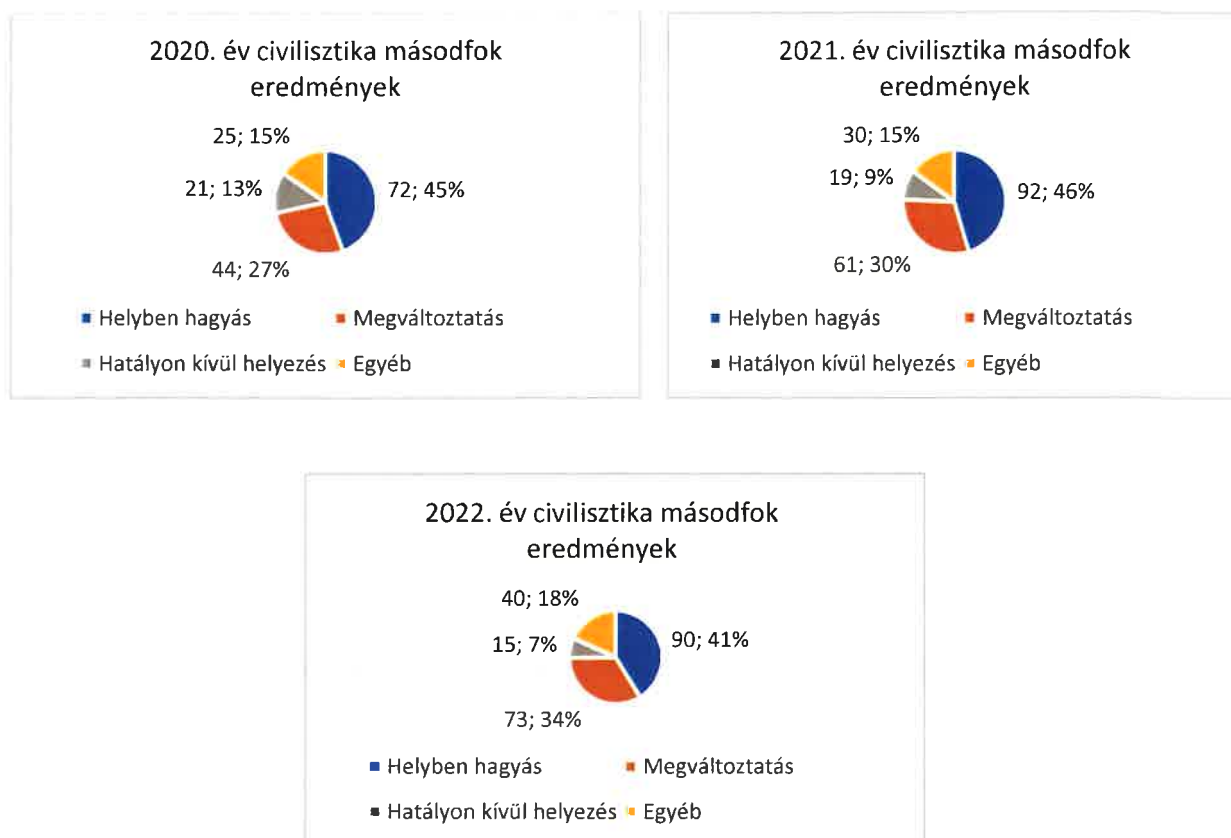
A másodfokú ügyszakban az ügyérkezés kiegyensúlyozott; a fellebbviteli peres ügyek számában a járásbíróági szinten lévő ügyszámcsökkenés ellenére növekedés volt tapasztalható (2022-ben hét százalék, azt megelőző évben huszonhét százalék). A peren kívüli fellebbviteli ügyek érkezésében számottevő különbség 2020. és 2022. között nincs. A befejezések száma az érkezéseket követi; egy éven túli ügy 2022. év végén nem volt.

C. A létszámadatok és az ügyfoglalom egybevetéséből levonható következtetés

A bírói összlétszámra figyelemmel mind a járásbíróóságokon, mind a törvényszéken a hatékony működéshez és az időszerű, magas színvonalú ítélkezési tevékenység gyakorlásához szükséges személyi feltételek rendelkezésre állnak a civilisztikai ügyszakban, jelenleg az arányos munkateher is biztosított. A bírósági titkári és ügyintézői állomány alapot ad a kompetenciaszintnek megfelelő munkavégzésre. Mindazonáltal az arányos munkateher fenntartása, valamint az időközben esetlegesen kialakuló ügyérkezési és létszám-aránytalanság kiküszöbölése érdekében az ügyforgalmi adatok folyamatos figyelemmel kísérése, elemzése szükséges. A mennyiségi mutatók mellett nem szabad megfedkezni az ügyek minőségi összetételéről sem, arról, hogy a munkaterhelés kiegyenlítetlenségét a folyamatban lévő munkaigényesebb eljárások optimálistól elmaradó szétosztása is okozhatja. Ennek kivédéséhez szükséges az ügyszakot aktuálisan meghatározó ügyösszetétel átfogó ismerete, mert abban, hogy melyik a nehéz ügy, a súlyszám sokszor csak jelzésértékű.

D. Az ítélkezés megalapozottsága

1. Járásbíróságok

A kördiagramokból látható, hogy a hatályon kívül helyezések száma és aránya is fokozatosan csökkent az elmúlt három évben, míg ezzel párhuzamosan a megváltoztatások száma és aránya megnőtt. Az OBH 2020. évre vonatkozó ügyforgalmi elemzéséből megállapíthatóan 2020-ban a hatályon kívül helyezési arány szempontjából az Egri Törvényszék az utolsó előtti helyen állt a többi törvényszékekkel történő összehasonlításban. A hatályon kívül helyezési arány nemcsak a magas színvonalú ítélkezés egyik indikátora, hanem szoros összefüggésben áll az ítélkezés időszerűségével is. A hatályon kívül helyezés számának csökkenése ezért mindkét terület szempontjából kedvező fejlemény, amelynek megőrzése folyamatos munkát igényel, látható ugyanis az országos adatok alapján, hogy e téren jelentős ingadozások is előfordulhatnak.

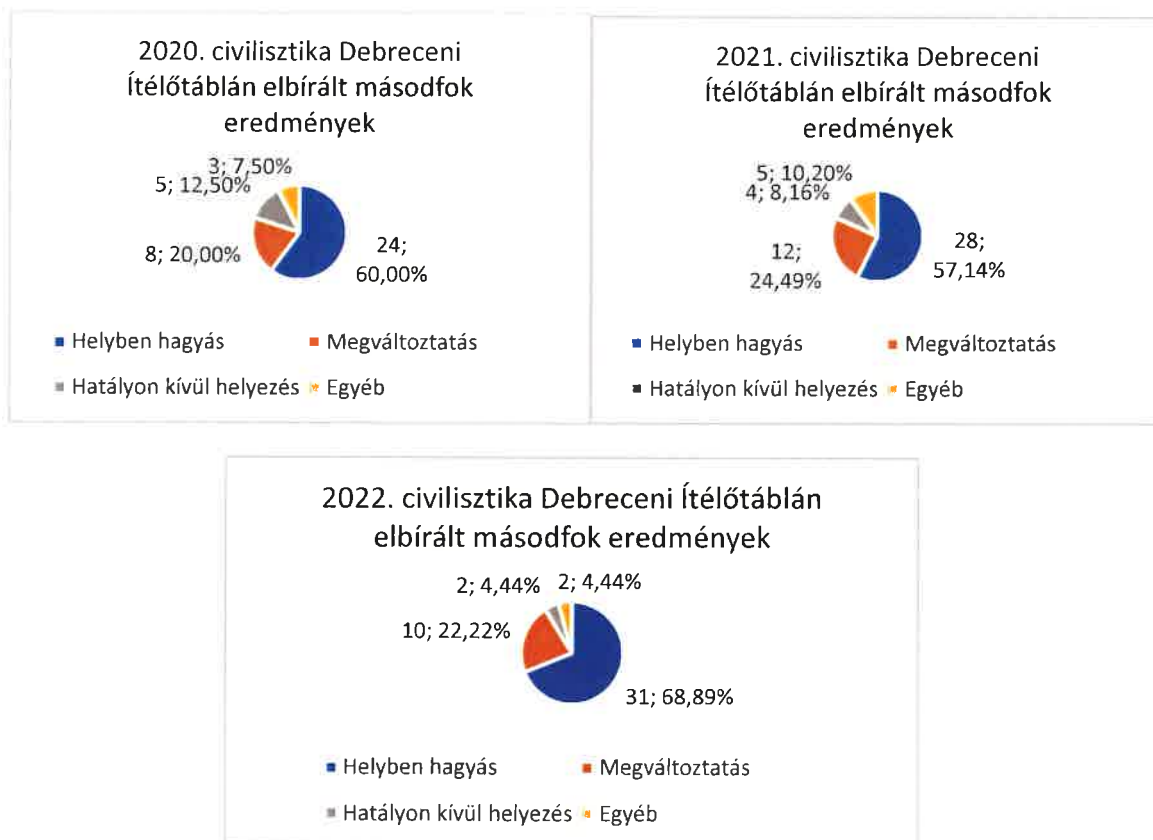
A helybenhagyási arány tekintetében azonban hasonlóan kedvező változás nem állapítható meg, a hatályon kívül helyezett ügyek számának csökkenése inkább a megváltoztatások számának növekedését eredményezte. Jelenleg az OBH 2022. évi ügyforgalmi elemzése nem áll rendelkezésre, azonban az OBH 2022. első félévi ügyforgalmi elemzése szerint a helybenhagyási arány országos összehasonlításban az utolsó előtti. A tisztánlátáshoz hozzátartozik, hogy a vizsgált időszakban a másodfokú tanácsok már leginkább az új Pp. hatálya alá tartozó ügyekben született ítéleteket bíráltak felül; az új perrend mind a lényeges eljárásjogi szabálysértés, mind pedig az elsőfokú bíróságtól eltérő anyagi pervezetés esetére

normatív szinten az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésének új – szigorúbb – eljárásjogi kritériumait állította fel, amelynek hatása az országos adatokon is kirajzolódik.

Összességében tehát az a következtetés vonható le a minőségi mutatókból, hogy az ítéletek megalapozottsága tekintetében ugyan vannak kedvező jelek, de érdemi fejlődés az elmúlt években nem volt tapasztalható. A rendelkezésre álló emberi erőforrásainkra, létszamarányosságra, ügyérkezési adatokra, a bírák szakmai tapasztalatára tekintettel ezt azonban nem szabad elfogadnunk: a kollégiumvezetői kinevezésem esetén egyik kiemelt feladatnak tekintem a fejlődéshez szükséges ítélkezést támogató, segítő eszközök kiválasztását, folyamatos alkalmazását, valamint a kollégium működésének ezen szellemiségben történő megszervezését.

2. Törvényszék

Törvényszék elsőfok

A fenti kördiagramok az elsőfokú perek felülbírálatának eredményét mutatják a munkaügyi perekkel együtt. Az Egri Törvényszék Elnökének a 2021. évre vonatkozó beszámolójából megismert adat szerint a törvényszéki elsőfok és az ítéltábla viszonylatában valamennyi civilisztikai ügy negyvenhét százalékát helybenhagyták, harminckett százalékát megváltoztatták, tíz százalékát hatályon kívül helyezték, egyéb befejezésre az ügyek tizenegy százalékában került sor. A 2021. év végéig rendelkezésre álló éves, valamint a 2022. év első félévi országos összehasonlító adatokból az a következtetés vonható le, hogy a

helybenhagyási arány a polgári és gazdasági ügyek tekintetében az országos átlag fölötti, míg a hatályon kívül helyezési arány is némileg az országos átlag fölött helyezkedett el. Ez utóbbi eredménnyel kapcsolatosan azonban nem szabad figyelmen kívül hagyni azt a körülményt, hogy már egy-két másodfokú döntés is képes e téren az arányokban jelentős változást eredményezni.

Összességében tehát az Egri Törvényszék és a Debreceni Ítéltábla viszonylatában az elsőfokú ítélkezés megalapozottságával kapcsolatosan olyan problémákat, mint a járásbírói szinten, beazonosítani nem lehetett.

Ami a felülvizsgálati eljárások megalapozottsági adatait illeti: civilisztikai ügyekben harminchét ügyből tizenöt esetében hatályában fenntartásra (40,5%), kettő esetében megváltoztatásra (5,4%), egyben pedig hatályon kívül helyezésre (2,7%) került sor; az egyéb befejezések aránya (51,4%) volt. Ez azt jelenti, hogy az érdemben elbírált felülvizsgálati kérelmek folytán a Kúria előtt indult ügyek túlnyomó részében megalapozottnak bizonyultak a jogerős ítéletek.

III. A munkavégzéshez szükséges további emberi erőforrások, tárgyi feltételek és az informatikai eszközállomány

A. Kezelő- és leíró irodák, ügyfélközpont

A munkáltatói jogkör gyakorlása nélkül az Egri Törvényszék Polgári-Gazdasági Kezelő- és Leíró Iroda és az Egri Törvényszék Munkaügyi Kezelő- és Leíró Iroda működésének felügyelete, a tisztviselők és írnokok munkaköri leírásának elkészítése és annak a törvényszék elnöki irodájába való megküldése az SZMSZ alapján a kollégiumvezető feladatát képezi. Az igazságügyi alkalmazotti létszámhelyzet jelenleg optimális; egyelőre – a központi régióban tapasztaltakkal szemben – a törvényszék civilisztikai ügyszakában a magánszférába történő elvándorlás nem tapasztalható; összességében a bírósági munkafeladatokat ismerő, tapasztalt személyi állománnyal rendelkezik a törvényszék. Minden előadó bíróra és elsőfokú bíróra jut leírói feladatokat ellátó tisztviselő, az irodában a leírói és kiadói munka hatékony szétosztása folyamatosan megvalósul. Az ügyérkezés csökkenése a tetemes adminisztrációs munka ellenére a jövőben is lehetőséget kell, hogy teremtsen az igényes munkavégzésre a leírás és az iratkezelés területén.

A bírakkal való konzultációt követően évente egy alkalommal a tisztviselők részvételével indokoltnak tartom olyan értekezlet megtartását, amely a visszajelzéseken alapuló általánosítható tapasztalatok megosztása segítségével képes motiválón hatni a munkavégzés gyorsaságára, minőségére; továbbá kezeli a megfelelő munkahelyi légkör fenntartását gátló tényezőket.

A teljesség kedvéért megjegyzem, hogy az Egri Törvényszéken a törvényszék elnökének irányítása és felügyelete alatt álló ügyfélközpont működik, amelynek elsődleges feladata minden ügyszakban az ügyfelek fogadása és az iratok átvétele, a személyesen benyújtott iratok érkeztető bélyegzővel történő ellátása, iratmásolatok, cégmásolatok, cégkivonatok, civil szervezetek tanúsítványainak a kiadása, iratbetekintés biztosítása és ellenőrzése, felvilágosítás adás minden törvényszéki ügyszakban. Ellátja az Egri Járásbíróság ügyfélforgalmát is. Ebből következően a törvényszéki kezelő iroda jelenleg már ügyfélfogadással nem foglalkozik; az ügyfélközpontban a büntető ügyszakkal együttműködve a koordináció, létszámhelyzet, helyettesítés is megoldott.

B. Tárgyi feltételek és az informatikai eszközállomány

A Hevesi Járásbíróságot leszámítva valamennyi bíróság épületének és tárgyi eszközeinek állapota magas színvonalú azzal, hogy a Hevesi Járásbíróság esetében is lépések történtek a jelenlegi épület adta keretek között az infrastrukturális helyzet javítására. Az Egri Járásbíróság energetikai korszerűsítésére is sor került. Összességében az ítélkezésben részt vevőknek az energetikai válsághelyzet ellenére sem kell munkavégzésük hatékonyságára esetlegesen kiható kényelmetlenséget elszenvedniük. Az Egri Törvényszéken szükséges számú tárgyalóterem áll rendelkezésre a tárgyalások megtartására, a tárgyalási határnapok optimális kitűzésének objektív akadálya nincs; a bírák (és a bírósági titkárok is) az otthoni munkavégzéshez szükséges informatikai eszközökkel is ellátottak, így az az ITR

alkalmazásával zökkenőmentesen megvalósítható. A kezelő- és leíró irodák elhelyezése és munkaeszközökkel történő ellátottsága is megfelelő.

Ehelyütt rögzítem, hogy a bíróság gazdálkodásával kapcsolatos feladatok nem a kollégiumvezető kompetenciájába tartoznak, azonban a bíróság kiadásaira az ítélkező tevékenység hatékonyságának közvetlen kihatása van, mint ahogy az ügyviteli feladatok megfelelő ellátása is arra hatást gyakorol (pl. iratmásolás, kézbesítés.) A kollégiumvezető-helyettes a törvényszék korábbi Takarékoskodást Elősegítő Munkacsoportja vezetőjeként már célzottan foglalkozott a takarékoskodás és a szakmai munka kapcsolatával, ezért a munkájára, ötleteire e téren a jövőben magam is számítok.

IV. A hosszú távú tervek és a megvalósításuk eszközei

A pályamű első részében röviden vázoltam azt, hogy a jogszabályok és a normatív utasítások hogyan határozzák meg a kollégiumvezető szerepét: az ítélkezés időszerűségéhez és megalapozottságához kötődő igazgatási és szakmai feladatok mellett a kollégium mint bírói testület szervezője és koordinálója, továbbá az egységes ítélkezés megteremtésében és fenntartásában is közreműködik. Ehhez igazodóan tagoltam az ügyszakkal kapcsolatos elképzeléseimet azzal, hogy azok valójában szervesen összefüggenek és kapcsolódnak egymáshoz, együttesen képesek biztosítani azt, hogy a kollégiumvezető és a kollégium hatékony előmozdítója legyen a bíróság alkotmányos kötelezettsége teljesítésének a civilisztikai ügyszakban. Mindezeket megelőzően indokoltan tartottam megfogalmazni azokat a javaslatokat, amelyek az ügyszak emberi erőforrásainak optimális elosztásával kapcsolatosak.

A. A bírói, a bírósági titkári és bírósági ügyintézői létszámmal való gazdálkodás

Pályaművem ezen részében szeretnék kitérni az emberi erőforrásokkal való gazdálkodással kapcsolatos elképzeléseimre bírósági szintenként és ügyszakonként. Az OBH Létszámgazdálkodási Kabinet által rendelkezésre bocsátott Optimalizált Teljesítményi Mutató általam ismert adatai tükrében a jelenlegi ügyforgalmi adatok és létszámhelyzet alapján kijelenthető, hogy a civilisztikai ügyszakban megfelelő számú munkaerő áll rendelkezésre az ítélkezési tevékenység ellátására.

1. Járásbíróságok

A részbeni szakosodás tekintetében az ügyelosztási rendek nem mutatnak egységes képet: a két nagyobb járásbíróság, ahol a szakosodás a legészszerűbben kivitelezhető, eltérő úton jár. A székhely szerinti járásbíróságon az ügykiosztás szempontjából két csoport kialakítására került sor, míg a Gyöngyösi Járásbíróságon az ügycsoportokban meghatározott ügykiosztási sorrend alapján automatikusan és arányosan kerül sor az ügyek elosztására a bírák között, ott tehát szakosodás jelenleg nincs. A jelenlegi ügyforgalmi adatok - véleményem szerint - nem indokolják a helyi (vezetői) igényekhez, sajátosságokhoz igazodó ügyelosztási rendek felülvizsgálatát. Mindegyik járásbíróságon a bírák a korábbi ügyhátralékot feldolgozták, az elhúzódó perek aránya jelentősen csökkent. A járásbíróságokon bírák nincsenek tartósan távol, az érkezésre is tekintettel jelenleg kedvező létszámhelyzetben vannak; a Gyöngyösi Járásbíróság - annak ellenére, hogy az elnök polgári ügyszakos - rendelkezik e téren olyan tartalékokkal, amely áthidalhatóvá tette egy bírāja Egri járásbíróságra (jelenleg 2024 januárjáig) történő kirendelését. Az Egri Járásbíróságot érzékenyebben érinthet minden változás a két ügykiosztási csoport közötti munkateher arányosságának kérdése, valamint az egyik bíró tartós kirendelése miatt.

A három kisebb járásbíróság bírói létszáma, munkateher-arányossága beavatkozást nem igényel. A nemperes ügyek számának növekedése miatt a jövőben is központi kérdés lesz a bírósági titkári munkaerővel való ellátottságuk. A nemperes eljárások esetében is elvárható magas szakmai színvonalú ügyintézés érdekében, az adott ügyszakon belüli nemperes

eljárások komplexitására tekintettel sem tartom megfelelő megoldásnak a titkárok „kétkezes”: polgári és büntető ügyekben egyszerre történő foglalkoztatását. A Hatvani Járásbíróságon már évtizedes igény fogalmazódott meg további egy bírósági titkár állandó jelenlétére és munkájára, amelyre tekintettel ezen a bíróságon bírósági fogalmazói státusz betöltése helyett egy további bírósági titkár beosztását tartom indokoltnak. Emellett a többi bíróságon is fenn kell tartani a bírósági titkári összlétszámból adódó lehetőségekre is figyelemmel a kirendelések gyakorlatát.

2. Törvényszéki elsőfok

A négy bírói létszámmal rendelkező törvényszéki elsőfokú ügyszakban változatlanul indokoltnak tartom a bírák szakosodását. A gazdasági és munkaügyi szakágba tartozó ügyek javát egy-egy bíró intézi. A polgári ügyek tekintetében egyes ügycsoportok vonatkozásában az ügyelosztási rend részbeni szakosodást tesz lehetővé, amelyet indokoltnak tartok fenntartani. Az arányos munkateher-megosztás itt indokolja leginkább az ügyérkezési adatok mellett az ügyek komplexitásának, munkaigényességének folyamatos figyelemmel kísérését. A munkaügyi ügyszakos törvényszéki bíró már jelenleg is tárgyal polgári jogi szakágba tartozó ügyeket, az ügyérkezési adatok alapján számítani lehet az ügyösszetétel további változására. A kollégiumvezetői megbízási idő második felében a gazdasági ügyeket tárgyaló törvényszéki bíró el fogja érni a bírói korhatár felső határát. A folyamatos, magas színvonalú ítélkezés fenntartása, valamint a fokozatos terhelés érdekében ezért indokoltnak látom, hogy a gazdasági peres ügyek intézésébe már a szolgálati jogviszonya megszűnését megelőzően mások is bekapcsolódjanak.

3. Törvényszéki másodfok

A két polgári fellebbviteli tanács megőrzését indokoltnak tartom az ügyelosztási rendben megjelölt ügycsoportok szerinti szakosodás mentén. Kedvezőbb lehetőséget teremt ez a megoldás az egyes ügýtípusokkal kapcsolatos jogirodalom és bírói gyakorlat mélyebb megismerésére, valamint a hatékonyabb munkaszervezésre, a munkateher arányosságának biztosítására. Úgy gondolom, hogy a tanács kiegyensúlyozott működése mind szakmai, mind időszzerűségi szempontból akkor szavatolható hosszú távon, ha a tanács elnöke mellett két olyan előadó bíró tevékenykedik, akiknek az alapvető munkáját ennek a feladatnak a teljesítése jelenti. A törvényszéki civilisztikai ügyek összetételére, azon belül a másodfokú polgári fellebbviteli ügyek érkezési adataira is figyelemmel az arányos munkateher biztosítása szempontjából is ez a kedvezőbb megoldás. Kollégiumvezetői kinevezésem esetén az 1.Pf. fellebbviteli tanácsban a pótlásomat nem az ügyek több bíró közötti szétosztásával, hanem új állandó tanács tag másodfokú tanácsba történő beosztásával tartom szakmailag indokoltnak megvalósítani. Ez nem jelenti akadályát a továbbiakban sem annak, hogy az arányos munkateher fokozott figyelemmel kísérése mellett erre szakmai elhivatottsággal és kapacitással rendelkező elsőfokú bírák is részt vegyenek másodfokú tárgyaláson kívüli Pf. ügyek elbírálásában előadó bíróként.

Abból az okból, hogy az 1.Pf. tanács korábbi tanácselnöke bírói szolgálati jogviszonyának megszűnését követően nem került sor törvényszéki bírói álláshely kiírására, a 2.Pf. korábbi

előadó bírója törvényszéki elnökhelyettesi megbízatást kapott, továbbá egy cégbíró szolgálati jogviszonya is megszűnt, továbbá az egyik előadó bírói feladatát tartós kirendeléssel egy járásbíróági bíró látja el, polgári ügyszakos másodfokú bírói álláshely kiírását tartom indokoltnak.

Amennyiben az önálló hatáskörbe tartozó ügyek bírósági titkárok által történő ellátása megoldott, több titkár pedig tartós távollétet követően ismét munkába áll, újra szükségesnek tartom azt, hogy mindkét másodfokú tanács mellett bírósági titkár dolgozzon. A másodfokú ügyek előkészítésével, végzések elleni fellebbezések tárgyában határozattervezetek megírásával jelentős szakmai fejlődés érhető elő esetükben, emellett a másodfokú tanácsoknak is segítséget jelentenek egyes pertípusok rövidülő eljárási, ügyintézési határidőjének betartásában.

4. Gazdasági nemperes csoport

A gazdasági szakág nemperes csoportján belül felszámolási ügyek intézésére szükségesnek gondolok még egy bírósági titkár beosztását, miután több bírósági titkár tartós távollétet követően ismét munkába áll. A bírói létszámszám mind a cég-, mind a felszámolási ügyekre optimális a nemperes csoportban. A felszámolási ügyek száma tavalyi évben nőtt; az elkövetkező évek ügyforgalmi tendenciája alapján lehet majd állást foglalni abban a kérdésben, hogy létszámhiányt okoz-e majd a már most látható változás, amely egy bíró, valamint egy bírósági ügyintéző szolgálati jogviszonyának megszűnéséből ered. A cégügyszakos bíró pótlása a törvényszéki elsőfokú peres ügyeket tárgyaló bírók közül már megtörtént. A két cégbírói létszám indokolt a további zökkenőmentes ügyintézés, helyettesítés érdekében.

B. Az ítélkezés időszerűségének és megalapozottságának erősítését szolgáló elképzelések, eszközök:

A pályamű elején már jeleztem, hogy a kollégiumvezető fontos összekötő funkciót lát el a bírósági vezetés, igazgatás és a klasszikus ítélkező tevékenység között, valamennyi civilisztikai ügyszak szempontjából releváns információ keresztülhalad rajta. Az optimális vezetői döntésekhez, a magas szakmai színvonalú és időszerű ítélkezéshez szükséges szakmai támogatás megfelelő eszközeinek kiválasztásához mindenekelőtt tisztában kell lenni az ügyszakon belül zajló szakmai folyamatokkal, beleértve a bírák egyéni tevékenységét is.

A civilisztikai ügyszak helyzetértékelésénél már jeleztem, hogy jelenleg járásbíróági szinten elsősorban az érdemi döntések megalapozottsága, színvonalának javítása, a törvényszéki elsőfokú szinten pedig az időszerűség, az eljárások elhúzódásának megakadályozása szorul fokozottabb támogatásra.

1. Egyéni konzultációs lehetőség biztosítása

A bírák kollégiumvezetővel kapcsolatos, alighanem a legfontosabbnak tartott elvárása a folyamatos rendelkezésre állás a szakmai támogatás érdekében. Másodfokú előadó bírói

tevékenységem mellett eddig is szívesen nyújtottam segítséget jogértelmezési kérdések megválaszolásában, a szakmai konzultációs lehetőségeket soha nem utasítottam vissza. Kollégiumvezetőként feladatom hatékony elvégzése miatt is fontosnak tartanám a jó kollegiális légkör fenntartását. A törvényszék méretéből adódóan „kollégiumvezetői fogadóóra” kijelölése szükségtelen, halaszthatatlan vezetői vagy ítélkező tevékenység miatti elfoglaltság hiányában az elérhetőség mindig biztosított több kommunikációs csatornán is. A nem székhely szerinti bíróságon dolgozók esetében igény szerint, meghatározott rendszerességgel biztosítani szeretném a személyes szakmai tanácskozás lehetőségét. Fontosnak tartom az önkéntesség és a bírói függetlenség elvének maximális tiszteletben tartását. A szakmai konzultációnak sohasem tárgya a konkrét jogvita eldöntése, különösen nem a bizonyítás eredményéből történő következtetések levonása, hanem azon jogértelmezési kérdések megvitatása, amelyek az ítélkezésben részt vevőket hozzásegítik ahhoz, hogy a saját döntéseiket észszerű időn belül, átfogóbb szakmai szempontok mérlegelésével hozzassák meg.

2. A „kiskollégiumok” rendszeres megtartása

Bíróságunkon sok évtizedes hagyománya van civilisztikai ügyszakban a kiskollégiumok megtartásának, amely lényegében a kollégiumi üléstől jelentősen kötetlenebb, alacsonyabb létszámú szakmai tanácskozást jelent a székhely szerinti járásbíróságon, illetőleg összevontan kisebb járásbíróságokon elsősorban nem kollégiumi tagoknak. A kollégiumi ülésekkel szemben ezeken nem szakmai előterjesztések ismertetésére és megvitatására kerül sor, hanem a helyi jogalkalmazási problémák megvitatására kerül sor lényegében azonnali kérdések és válaszok keretében. Ilyen szakmai tanácskozásokon a kollégiumvezető felkérésére a korábbiakban is már több alkalommal vettem részt. Az új magánjogi kódexekkel, a tömegesen előforduló deviza alapú szerződésekkel kapcsolatos egyes részkérdések vonatkozásában ilyen kiskollégiumokon sikerült - a Kúria utóbb megszületett eseti döntéseinek fényében is - optimális megoldást találnunk.

3. Instruktor és mentor bírói rendszer

Az Egri Törvényszéken jelenleg kizárólag határozatlan időre kinevezett bíró teljesít szolgálatot. A törvényszék elnökének szabályzata alapján 2023. évben is rendelkezésre áll az instruktor és mentor bírói lista, amely ilyen formában is lehetőséget biztosít az önkéntesen igénybe veendő konzultáció keretében nyújtott szakmai, ügyviteli és munkaszervezési segítségnyújtásra. Nemcsak bírói kinevezéskor, hanem akkor is hatékony szakmai támogatást eredményezhet, amikor arra új ügytípusok intézésébe történő bekapcsolódás, az időszerűségi és megalapozottsági mutatók tartós kedvezőtlen alakulása, vagy a bíró saját magával szemben felállított magasabb szintű elvárás fokozottabb és rendszeresebb személyes szakmai segítséget indokol. Kollégiumvezetőként ezért indokolt esetekben javasolni fogom ezen lehetőség igénybevételét.

4. A tanácselnöki feljegyzések

A tanácselnöki feljegyzés az egyik leghatékonyabb eszköz arra, hogy a bíró a korábbi egyéni szakmai tevékenységéről visszajelzést kapjon. Az OBH által működtetett elektronikus rendszer jó felületet nyújt annak rögzítéséhez, megőrzéséhez, megismerhetővé tételéhez. Hangsúlyozni kell, hogy a bírák vizsgálata során a megalapozott vizsgálati jelentés elkészítéséhez is nélkülözhetetlen, mert a minimálisan kötelező negyven ügyirat mellett nagyobb rálátást biztosít a bíró munkájának minőségére. Fontos támpontot nyújthatnak abban, hogy a kollégiumnak mely anyagi jogi, eljárásjogi vagy tárgyalásvezetési kérdésre kell a jövőben összpontosítania. Megbízatásom esetén a tanácselnöki feljegyzés gyakorlatát figyelemmel fogom kísérni, szorgalmazni fogom a tanácsvezető bíróknál annak vezetését.

Az Igsz.-ben foglaltakkal összhangban magam sem tartom indokoltnak a tanácselnöki feljegyzések tartalmának formalizálását, abban azonban tanácselnöki értekezleten szükséges közös véleményre jutni, hogy mely esetköröket lehet indokolt kiemelkedően magas színvonalúnak, illetőleg jelentős, az ügy érdemét befolyásoló, szakmailag kifogásolható tartalmúnak tekinteni (pl.: Pp. 380. §, Pp. 381. § szerinti hatályon kívül helyezésre alapot adó ok, anyagi jogszabály téves értelmezéséből adódó helytelen anyagi pervezetés, bizonyítékok kirívóan okszerűtlen mérlegelése). Nagyon lényegesnek tartom, hogy a tanácselnöki feljegyzésben lehetőség van azokra a helytelen jogalkalmazási megoldásokra is kitérni, amelyek a jogorvoslati eljárás során már nem voltak relevánsak, a másodfokú döntésből ezért nem ismerhetők meg. Szükségesnek tartom a tanácselnöki feljegyzések személyes ismertetését is évente egy alkalommal azon bírák esetében, ahol - a tanácselnökök véleményére is figyelemmel – indokolt az, hogy a bíró saját korábbi gyakorlatával kapcsolatosan átfogóbb visszajelzést kapjon.

5. Bíróvizsgálat

A kollégiumvezető bíróvizsgálattal kapcsolatos feladatait a Bjt. V. fejezete tartalmazza. A Bjt. 71.§ (2) bekezdése szerint az értékelést megalapozó vizsgálatot a bíró beosztási helye és szakterülete szerint illetékes kollégiumvezető vagy az általa kijelölt bíró (a továbbiakban együtt: vizsgáló) folytatja le. A bíró vizsgálatának folyamata, annak eredményeképpen megszületett vizsgálati jelentés egyrészt egy több éves munkavégzés minőségére kiterjedő, átfogó szakmai visszajelzés a bíró részére, másrészt a szakmai szükségletekről, fejlesztendő területekről fontos információforrás a kollégiumvezető részére.

Minden vizsgálónak központi vizsgálói képzésen, majd rendszeresen továbbképzéseken részt kell vennie, a felkészítésük tehát nem a kollégiumvezető feladata. Saját tapasztalatból is tudom, hogy az ítélkező tevékenység ellátása melletti vizsgálat lefolytatását ugyanakkor mindenki nagy kihívásként éli meg, ezért fontosnak tartom azt, hogy a kollégiumvezető és helyettese a szükséges mértékű igazgatási és szakmai támogatást biztosítsa az erre igényt tartó vizsgálók számára. Kinevezésem esetén a tipikus jogalkalmazási problémákra való nagyobb rálátás érdekében is indokoltnak tartom, hogy jelentős számban végezzen bíróvizsgálatot, a vizsgálói névjegyzékbe nyilvántartásba vett bírák között pedig ezt a feladatot arányosan osszam szét.

Indokoltnak tartom a párbeszédet a törvényszékünkön kijelölt vizsgálók között abból a célból, hogy a vizsgálat lefolytatásának, az iratokról készített feljegyzések tartalmának rendszerében jelentős eltérések ne legyenek.

6. Törvényszéki másodfokú, illetőleg felsőbb bírósági gyakorlat biztosításának lehetősége

A másodfokú tanácsokkal történő konzultációt követően javasolni fogom a járásbíróági bírák kirendelési rendszerének visszaállítását a szakmai fejlődésük serkentése érdekében. Ennek keretében az elsőfokú ügyeik megtartása mellett a törvényszék másodfokú tanácsainál jogorvoslati eljárások intézésébe is bekapcsolódhatnak határozott ideig tartó kirendelésük eredményeképpen. Célom, hogy az ítélőtábla, illetőleg a Kúria kollégiumaival együttműködve felsőbb bíróságokon is lehetőségük legyen az erre ambícióval rendelkező törvényszéki bírácoknak szakmai gyakorlat megszerzésére.

7. A másodfokú határozatok vizsgálata, elemzése

Amíg a járásbíróóságokon a helybenhagyási arány az országos átlagnál kedvezőtlenebb, vizsgálni és elemezni kell - az Egri Törvényszék vizsgálatot megelőző évben született másodfokú határozatai alapulvételével - a hatályon kívül helyezett és megváltoztatott ügyek összetételét; a hatályon kívül helyezési és megváltoztatási okokat annak érdekében, hogy össze lehessen gyűjteni azokat az eljárásjogi és anyagi jogi jogszabálysértéseket, jogértelmezési problémákat, amelyek beazonosíthatóan az elsőfokú ítéletek megalapozatlanságát eredményezték. Ki kell térni a Kúria Bírósági Határozatok Gyűjteményében közzétett eseti döntéseitől történő eltérés vonatkozásában az indokolási kötelezettség teljesítésére is. Az általánosítható tapasztalatokat is magában foglaló jelentést az adott év második negyedévének végéig meg kell ismertetni az érintett bírákkal, és kollégiumi ülésen külön napirendi pontként lehetőséget kell teremteni az azzal kapcsolatos szakmai eszmecserére is.

Hangsúlyozom, hogy ezen elemző tevékenységnek nem célja a bíró ismételt szembesítése a korábbi hibásnak ítélt döntésével, hanem az általánosítható tapasztalatok szintetizálása oly módon, hogy előmozdítsa a helyes jogértelmezés bírói gyakorlatba történő beépülését.

8. Részvétel képzések szakmai felügyeletében, előadások megtartásában

Az ítélkező tevékenységhez nélkülözhetetlen szaktudás átadása érdekében működtetett képzési rendszerben aktívan szeretnék közreműködni egyrészt úgy, hogy képzési javaslatokat teszek az oktatásfelelősnek a tevékenységem gyakorlása során felszínre került problematikus jogalkalmazási kérdésekben, másrészt úgy, hogy - felkérés esetén - megtartom a képzéseket, előadásokat, ellátom a szakmai felügyeletet. Az előző években országos, regionális és helyi képzésen is adtam elő, néhány alkalommal egyetemi oktatásban is részt vettem.

9. Folyamatos párbeszéd a másodfokú tanácsokkal, bírósági vezetőkkel

Az anyagi jogi, eljárásjogi és ügyviteli jogalkalmazási nehézségekre a másodfokú tanácselnökök és előadó bírók nagy rálátással rendelkeznek, olyan, esetlegesen kedvezőtlen tendenciák, bírói gyakorlatok kialakulásáról is van ismeretük, amelyeket a tanácselnöki feljegyzések, másodfokú határozatok elemzéséből a kollégiumvezető csak jelentős idővesztéssel ismerhet fel. Ezért folyamatos kommunikációt, egyeztetést tartok indokoltnak mind a törvényszék, mind az ítélőtábla másodfokú tanácsaival, különösen azok tanácselnökeivel.

Azon túl, hogy a járásbírók igazgatási vezetői maguk is figyelemmel kísérik a szervezeti egységük ítélkezési tevékenységét, az Egri Törvényszék Elnöke 2021. március 9-én meghozott Az Egri Törvényszéken és az Egri Törvényszék illetékességi területéhez tartozó járásbírók az elhúzó pertartamú ügyekkel kapcsolatos igazgatási ellenőrzési és jelentéstételi kötelezettség rendjéről szóló 2021.El.I.D.6/3. számú intézkedés alapján maguk is konzultációt folytatnak a két éven túli ügyekkel terhelt bírakkal, ezért az érintett bírák szakmai támogatása, a kollégium szakmai életének megszervezése tekintetében javaslataikra számítok, a rendszeres egyeztetést szükségesnek tartom.

10. A kollégiumvezető részvétele az ítélkezésben

Az, hogy a még mindig fiatalnak mondható magánjogi kódexek új szabályai és jogintézményei a mindennapi bírói munkában milyen jellegű anyagi jogi, eljárásjogi, tárgyalásvezetési és esetleges ügyviteli joggyakorlatot érintő nehézségeket okoznak, leginkább a klasszikus ítélkező tevékenység gyakorlása során ismerhető meg. Kollégiumvezetői megbízatásom esetén az igazgatási feladatok által lehetővé tett mértékben a bírói munkát változatlanul az 1.Pf. másodfokú tanácsban előadó bíróként szeretném folytatni. A kollégium vezetésében valamennyi ügýtípusra így a közvetlen rálátás biztosított, miután a kollégiumvezető-helyettes a másik fellebbviteli tanácsba beosztott bíró.

11. Igazgatási ellenőrzés és vizsgálat, jelentéstételi kötelezettség

Az Igsz.-ben és SZMSZ-ben, továbbá elnöki intézkedésekben rögzített igazgatási ellenőrzések és vizsgálatok nem öncélúak, a szakmai vezető szempontjából azok eredményei támpontot jelentenek abban, hogy milyen ítélkezést segítő tevékenység végzése, míg az érintett bíró számára alapot ad saját pervitele, eljárás gyakorlatok korrigálására. 2021. március 8. napján kelt 2021.El.I.D.6/3. számú elnöki intézkedés egységesítette az Egri Törvényszéken és az Egri Törvényszék illetékességi területéhez tartozó járásbírók az elhúzó pertartamú ügyekkel kapcsolatos jelentéstételi kötelezettségek rendjét. Ezen perek vonatkozásában nagy az igény a szakmai vezetővel való konzultációra, amelyet kiemelt feladatnak tartok. Folyamatos párbeszéd szükséges e körben a helyi igazgatási vezetővel is az általa lefolytatott konzultációk általánosítható tapasztalatai vonatkozásában és abból a célból, hogy beazonosítható-e olyan eljárásjogi cselekmény, amely tipikusan megakasztja az eljárásokat, amelyekkel a kollégiumnak külön is foglalkozni érdemes.

A polgári peres eljárás elhúzódásával kapcsolatos vagyoni elégtétel érvényesítéséről szóló 2021. évi XCIV. törvény rendelkezései tovább fokozták az ítékezés időszerűségével kapcsolatos elvárásokat, amely hatást gyakorolt a soron kívüli ügyek összetételére is. A Polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvénynek a 2022. szeptember 1. napjától hatályos rendelkezései folytán azokban az ügyekben, ahol a bíróság a kiskorú gyermeket érintő kérdésekben is határoz, egyes eljárási határidők lerövidültek. Az Országos Bírósági Hivatal Elnöke a 2022.OBH.XX.G.18/2. számú intézkedésével elrendelte a kiskorú gyermekkel érintett családjogi ügyekben a speciális eljárási határidők érvényesülésének célvizsgálatát annak megállapítása érdekében, hogy az elsőfokú polgári peres eljárásokban hogyan érvényesülnek a 2022. évi XXIV. törvény 178. §-ával módosított Pp. speciális eljárási határidők a kiskorú gyermeket érintő ügyekben, illetve, hogy a szakmai-igazgatási vezetők milyen módon segítik elő ezek érvényesülését. Az ítékezés időszerűségét közvetlenül és közvetve érintő elmúlt két év jogalkotása még hangsúlyosabbá tette azt az elvárást a kollégiumvezetővel szemben, hogy munkájának megtervezése során külön hangsúlyt fektessen az eljárást gyorsító eszközök felkutatására.

12. Panaszügyek

A kollégiumvezetőnek a közérdekű bejelentések és panaszügyek intézésben is részt kell vennie az Igsz. és az SZMSZ erre vonatkozó rendelkezései alapján. A bírósági szervezetet és a konkrét ítélező tevékenységet érintő olyan visszajelzéseket is tartalmazhat a megalapozott panasz, amelyeket a kollégiumvezetőnek a kollégium szakmai munkájának megtervezésénél is figyelembe kell venni.

A törvényszék elnökének az Egri Törvényszék 2021. évre vonatkozó tevékenységéről szóló tájékoztatója szerint ténylegesen panasznak minősülő és érdemi vizsgálatot igénylő panasz előterjesztésére az Egri Törvényszéken és az illetékességi területén működő járásbíróságokon hatvan esetben került sor. A panaszok közül mindösszesen öt bizonyult alaposnak és további négy részben alaposnak. Az alapos, illetve részben alapos panaszok egy része az iratkezelés szabályainak megsértésével, adminisztrációs hibával függtek össze, melynek következményeként az iratok nem megfelelő helyre, illetve nem kerültek megküldésre. Az alapos panaszok másik része késedelmes bírói intézkedéssel függött össze, illetve további egy esetben a bíró által meghozott végzés hangnemt, stílusát kifogásolta az ügyfél. A bíróság integritása szempontjából is fontosnak tartom azt, hogy a panaszügyekben a bírósági vezető részéről gyors, kielégítő és megnyugtató válasz szülessen.

13. Telekommunikációs eszközök és a bíróság intranetes oldalának jobb kihasználása

A kollégiumvezetői munkám során a világiárványra tekintettel a belső kommunikációban is kanonizálódott telekommunikációs eszközöket munkaszervezési és ökonómiai okokból hatékonyan szeretném kihasználni. Különösen a gyors reagálást igénylő vagy tervezhetően rövidebb időtartamú egyeztetésekhez tartom indokoltnak a használatát, mert azzal mind az utazás idejét, mind annak költségét meg lehet spórolni. Megjegyzem, hogy szakmai tanácskozások, képzések megtartására több olyan platform, alkalmazás áll rendelkezésre, amelyekkel a figyelem és az aktivitás fenntartható; ilyen előadói módszerek megismerését

támogató központi képzésen a korábbiakban magam is részt vettem. A külső előadók részvételi hajlandóságát is fokozhatja ez a megoldás.

Az Egri Törvényszék intranetes honlapján a kollégiumvezető a vonatkozó szabályzat értelmében már jelenleg is jogosult közzétenni szakmai anyagokat. Olyan aloldal működtetését szeretném, amelyen a szakmai anyagok, eseti döntések; kollégiumi ülések jegyzőkönyvei, határozatai áttekinthető formában kapnak helyet. A kollégiumi jogfejlesztő munka ezáltal is dokumentálható és a napi munkavégzés során gyors hozzáférést is biztosít.

14. A gazdasági és munkaügyi szakágú, valamint a nem értékhatár miatt törvényszéki elsőfokú hatáskörbe tartozó ügyeket tárgyaló bírák szakmai támogatásának megszervezése

A törvényszék méretéből adódóan vannak olyan szakágukban helyi szinten „elmagányosodott” bírák, akiknek sokszor komplex, nagy tárgyi súlyú ügyekben kell ítélniük anélkül, hogy helyi szinten a vitatott jogalkalmazási kérdésekben más szakbíróval konzultálhatnának. Az időszerű és hatékony ítélező tevékenység érdekében számukra is biztosítani kell a szakmai támogatás lehetőségét; esetükben erre elsősorban az ítélőtáblával való szoros együttműködés, regionális képzések, szakmai napok megtartása útján kerülhet sor. Ennek érdekében megbízatásom esetén az ítélőtábla kollégiumának „ex lege” tagjaként arra fogok törekedni, hogy számukra valamennyi releváns szakmai anyagot rendelkezésre bocsájtssak, tájékoztassam őket a tudomásomra jutott számukra releváns állásfoglalásokról. Fontosnak tartom továbbá, hogy az Egri Törvényszék helyet adjon regionális szakmai tanácskozásoknak, képzéseknek. A gazdasági nemperes csoport bírái, bírósági titkárai és ügyintézői szakmai támogatásának megszervezését, biztosítását a csoportvezetővel egyeztetve, együttműködve hasonlóan lehet biztosítani.

A munkaügyi szakág tekintetében a szükséges szakmai eszmecserék lefolytatását jelenleg szavatolja az, hogy a munkaügyi ügyszakos bíró kirendeléssel az ítélőtáblán is ítélezik.

15. Bírósági titkárok és bírósági (végrehajtási) ügyintézők szakmai fejlődésének előmozdítása, önálló munkavégzésük megsegítése

Civilisztikai ügyszakban (a bírói létszámszámhoz viszonyítottn is) jelentős létszámú bírósági titkár teljesít szolgálatot. A bírákhoz képest esetükben az eltérő igények abból fakadnak, hogy a titkári pálya során gyakran fordul elő ügyszakváltás, továbbá - a közhiedelemmel szemben - az általuk intézhető nemperes eljárások már rég kiléptek a bagatell jogi megítélésű ügyek kategóriájából, a Kúria jogegységesítő eszközrendszere ezek vonatkozásában korlátozottan érvényesül, ráadásul a nemperes eljárások egy részének közvetlen kapcsolódása van egyes alapjogok gyakorolhatóságához (pl.: pszichiátriai gyógykezeléssel kapcsolatos ügyek).

Az elmúlt években tartottam képzést mind kapcsolattartás végrehajtásával, mind bírósági végrehajtási nemperes eljárással összefüggésben, akkor is az a meggyőződésem alakult ki, hogy ezen célcsoport számára egyrészt biztosítani kell azt a képzést, támogatást, amely a bírói hivatás későbbi gyakorlásához megfelelő alapot teremt, másrészt az érintett másodfokú

tanácsok bevonásával szakmai tanácskozásokkal elő kell segíteni a törvényszék területén az egységes jogalkalmazást.

Évente egy alkalommal civilisztikai ügyszakba beosztott bírósági titkárok, végrehajtási ügyintézők számára a kollégiumi üléshez hasonló szakmai értekezletet látok indokoltnak megtartani, amelyen sor kerülhet a nemperes ügyekkel kapcsolatos vitás jogalkalmazási kérdések megtárgyalására, a másodfokú tanácsok döntéseiből levonható általános következtetések előadására, továbbá erre szakmai ambícióval rendelkező bírósági titkárok előterjesztéseinek megvitatására.

16. Bírósági fogalmazók foglalkoztatása, képzése

Az Egri Törvényszék állományában remélhetőleg a Bírósági Közlönyben kiírt sikeres pályázat eredményeképpen több bírósági fogalmazó is megkezd, folytatja a jogászi hivatás gyakorlását. Egész pályára kiható jelentősége van annak, hogy az első években milyen emberi, szakmai tapasztalatot szerez a fogalmazó, hogyan rögzül benne a bírói ethosz. A fogalmazó helyi képzésének megszervezése nem a kollégiumvezető feladata, azonban a civilisztikai ügyszakban töltött joggyakorlati idő tekintetében arra fogok törekedni, hogy a bírósági fogalmazó szakmai fejlődését előmozdítsam, a jogi szakvizsgára történő felkészítésében segítséget nyújtsak.

C. A kollégium mint bírói testület szervezésével kapcsolatos feladatok

1. A kollégium ügyrendje

A kollégium mint bírói testület feladata kettős: egyrészt fontos fogaskereke a bírósági igazgatásnak a Bszi. 155. §-ban rögzített jogkörökben, másrészt hagyományosan az adott szakágba tartozó bírák szakmai közössége, amelynek ülései a törvényszéki jogfejlesztés és jogegységesítés legfontosabb fóruma.

Az SZMSZ 13. § (4) bekezdése kifejezetten kimondja, hogy a kollégium ügyrendjét a kollégiumvezető a kollégium tagjainak javaslatai alapján készíti el. Megbízatásom első negyedében szükségesnek tartom a kollégium ügyrendjének a felülvizsgálatát, mert az elmúlt hét évben a kollégium összetételére is kiható jogszabályváltozásokra került sor. Ezen túlmutatóan is indokoltnak tartom a testület működésével kapcsolatosan további részletszabályok kodifikálását (pl.: kollégium választott tagjaira vonatkozó létszám meghatározása, jelölés, választás szabálya, távszavazás rendje).

A kollégium igazgatási tevékenysége során valamennyi határozathozatal előtt kötelességemnek érzem a megalapozott döntéshez szükséges valamennyi információ és adat rendelkezésére bocsátását, külön kérés esetén részletesebb felvilágosítást adok a javaslatok előkészítéséről, okairól.

2. Az ügyelosztási renddel kapcsolatos feladatok

Az Egri Törvényszék civilisztikai ügyszakának méretéből adódik, hogy egyetlen személyi változás is rendkívül érzékenyen képes érinteni az arányos munkateher eloszlását. Az előre nem látható változás bekövetkezése ezért sürgősen indokoltá teszi az ügyelosztási rend felülvizsgálatát, míg az előre látható és tervezhető körülményváltozások esetén már azt megelőzően indokolt az ügyelosztási rendet is érintő lépéseket megtenni a szükséges szakmai felkészülés, fokozatos munkaterhelés érdekében, mielőtt a (személyi, hatásköri stb.) változás bekövetkezne. Az ügyelosztási rend meghatározása a törvényszék elnökének a feladata, azonban a tervezet elkészítésében, illetve a kollégium véleményének beszerzésében a kollégiumvezetőnek is fontos feladata van az Igsz. 114. § (3) bekezdése alapján. Emellett az ügyelosztási rend felülvizsgálatának oka lehet az ügyteher megoszlásával kapcsolatosan a kollégiumvezető igazgatási ellenőrzésének eredményéből kinyert információ is. A bírósági szervezet integritása szempontjából is kiemelten fontos az ügyelosztás rendjének az előreláthatósága, a kiszámíthatósága és a nyilvánossága, amely elvárásokat mind az ügyelosztási rend tervezetének elkészítésekor, mind az ügykiosztáskor maradéktalanul érvényre kívánok juttatni.

3. A kollégium munkatervével és a kollégiumi ülések napirendjével kapcsolatos elvárások

Mind a munkaterv tervezetének elkészítésekor, mind pedig az egyes kollégiumi ülések (amelyekből évente négy megtartása kötelező) napirendjének meghatározásakor az a célom, hogy a bírák széles körét aktuálisan leginkább érintő jogintézmények, illetve jogalkalmazási problémák, valamint azon megoldások kerüljenek a középpontba, amelyek felhasználásával a jogviták észszerű időn belül lezárhatók. A kollégiumi ülések megszervezése során arra törekszem, hogy az előterjesztéseket a felsőbb bíróságok megismerjék, megvitatásukban részvételük biztosított legyen.

4. Más testületekkel, szervezetekkel való szakmai kapcsolat ápolása

a) Együttműködés az Egri Törvényszék Büntető Kollégiumával

Mindenekelőtt e körben a törvényszék másik kollégiumával való szakmai kapcsolatok fejlesztését tartom indokoltnak, amelynek több oka is van: egyrészt a két ügyszak által alkalmazott jogszabályok között van átfedés, amelyből azonos tartalmú jogértelmezési kérdések következhetnek, másrészt pedig egyes ügyek megoldását nagyban megkönnyíti a másik ügyszakba beosztott bírákkal való szakmai konzultáció lehetősége. A teljesség igénye nélkül: a bűncselekménnyel okozott kár, illetve sérelemdíj megtérítése iránt indított gyorsított per során nélkülözhetetlenek egyes kérdések megválaszolásakor büntetőeljárásjogi ismeretek, míg a vagyoni elleni, illetve gazdasági bűncselekmények klasszikus dologi jogi, a polgári jogi igény elbírálása pedig kártérítési felelősségre vonatkozó szabályok alkalmazásával kapcsolatos kérdéseket vethetnek fel. A Kúria 6/2022. számú jogegységi határozatát emelném még ki az aktualitások közül, amely szerint, ha a fél az anyagi jogból eredő követelésének csak egy részét érvényesíti, az ítélet jogereje nem terjed

ki a nem érvényesített követelésrésze. A jogegységesítésnek fontos hatása van a polgári jogi igény elbírálására, annak egyéb törvényes útra történő utasításának gyakorlatára is.

Mindezeken túlmenően mindkét ügyszakot érinti a bíróságok és bírák elleni különböző jogágba tartozó eljárások megindításának kérdése, amellyel kapcsolatos felkészülés közös munka tárgyát képezi. Év elejétől szintén mindkét ügyszakban érvényesülnek az illeték megfizetésének módjával kapcsolatos új rendelkezések. A büntető kollégium vezetőjével ezért rendszeresen szakmai konzultáció lefolytatását tartom indokoltnak, és a vitás kérdések számát figyelembe véve megbízatási időm alatt legalább egy közös kollégiumi ülés megszervezését indokoltnak tartom.

b) Együttműködés a régió európai jogi szaktanácsadóival

Minden polgári ügyszakos bíró időszakonként visszatérően szembesül az ügyeiben felbukkanó nemzetközi elem problematikájával. A joghatósággal, kollíziós joggal kapcsolatos kérdések, az érdemi tárgyalási szakban a határon átnyúló bizonyítási cselekmények foganatosítása a nemzetközi polgári eljárásjog, nemzetközi magánjog, valamint az európai jog átfogó ismeretét, rendszerének átlátását teszi szükségessé. E kérdések megválaszolása és egyes potenciális eljárást gyorsító technikák, eljárási cselekmények kidolgozása (pl.: nemzetközi távmeghallgatás) a törvényszék korábbi és a régió jelenlegi európai jogi szaktanácsadóival való együttműködés mozdíthatja elő. Tekintettel arra, hogy a törvényszéken jelenleg szaktanácsadó nincs, a régióban tevékenykedő kollégákkal szeretném elmélyíteni a szakmai kapcsolatot. E tárgyban megszületett szakmai anyagokat a honlap kollégiumi aloldalán szükségesnek tartom rögzíteni és rendszerezni.

c) Együttműködés a bíróságon kívüli szervezetekkel

(1) A törvényszék illetékességi területén székhellyel rendelkező önálló bírósági végrehajtókkal, közjegyzőkkel való szakmai együttműködés

Az önálló bírósági végrehajtók és a közjegyzők eljárásával összefüggésben a bíróság már az elsőfokú eljárása során is valójában jogorvoslati fórumként jár el: a végrehajtó intézkedésével szemben a végrehajtást foganatosító járásbíróság, a közjegyző fizetési meghagyásos eljárása, hagyatéki eljárása, illetőleg a végrehajtás elrendelésével kapcsolatos jogorvoslata során pedig a törvényszék másodfokú tanácsai. A végrehajtókkal legutóbb szakmai tanácskozássra – javaslatomra - 2022-ben került sor, amelyre szakmai előterjesztést készítettem az aktuális vitás kérdésekről.

A közjegyzők és a másodfokú bíróság nemperes gyakorlatában egyes részkérdésekben nincs koherencia; a fizetési meghagyás kibocsátása iránti kérelem visszautasítása és a záradék törlése iránti kérelem elbírálása körében tapasztaltam eltérő jogi megoldásokat. A kollégiumvezetői megbízatásom alatt indokoltnak tartom szakmai tanácskozás megszervezését a közjegyzőkkel az Egri Törvényszéken a másodfokú tanácsok tagjainak részvételével.

(2) Gyámhatósággal, gyermekjóléti központtal való szakmai együttműködés a gyermekjogok területén

Szükségtelen részletesen kitérnem, hogy a gyámhatóság mennyire sok szállal kötődik a családi viszonyokat érintő viták rendezéséhez, emellett peres fél a gondnoksági perekben, továbbá rendelkezik szakmai tapasztalattal a kapcsolattartás végrehajtása területén is. A gyermekjóléti szolgálat (gyermekjóléti központ) pedig a gyermekvédelem fontos szerve, ennek keretében többek között biztosítja a bíróság által elrendelt felügyelet, illetőleg segített kapcsolattartást is a szakmai programja alapján. A kölcsönös tapasztalatcsere nagyon időszerű. A gyermekvédelmi jelzőrendszer tagjainak együttműködése szavatolhatja csak a gyermekek veszélyeztetettségének megelőzését, illetőleg elhárítását. Ennek a rendszernek a koordinálása nem a bíróságok feladata, azonban a szakmai együttműködés, e szervek tevékenységének, szakmai álláspontjának megismerése fontos a családi jog és a gyermekvédelem határterületét érintő pereket tárgyaló bírók számára is.

D. A kollégium szerepének fokozása a jogfejlesztésben és az egységes jogalkalmazás megteremtésében

1. Szakmai kapcsolat erősítése a felsőbb bíróságokkal, kollégiumvezetőkkel

Az egységes bírói joggyakorlat biztosítása a Kúria feladata a bírósági szervezetrendszerben, ez nem jelenti azt azonban, hogy a törvényszéknek, azon belül a kollégiumvezetőnek és a kollégiumnak ne lennének azt segítő, támogató részfeladatai. A Bszi. 26. § (1) bekezdése mind a törvényszék kollégiumvezetője, mind a járásbíróság elnöke kötelességévé teszi, hogy a vezetése alatt álló bíróságok ítélezését folyamatosan figyelemmel kísérje. A törvény kialakított egy információs láncolatot a (szakmai) vezetők között a Kúria irányában: az elvi kérdésben hozott, jogerőre emelkedett vagy véglegessé vált határozatokat a járásbíróság elnöke a törvényszék megfelelő ügyszakú kollégiuma kollégiumvezetőjének, a törvényszék kollégiumvezetője az ítélőtábla megfelelő ügyszakú kollégiuma kollégiumvezetőjének köteles bemutatni. Ezt megelőzően a törvényszék kollégiumvezetője kikérheti az elvi kérdés tárgya szerint érintett kollégium bíráinak véleményét. A Bszi. 29. § (1) bekezdése alapján a törvényszék kollégiumvezetője is indítványt tehet bírósági joggyakorlatelemző-csoport vizsgálati tárgykörére. A Kúria érintett kollégiumvezetőjének azonban már a törvényszék elnöke jogosult javaslatot tenni arra, hogy a jogegység érdekében előterjesztett előzetes döntéshozatali indítvánnyal jogegységi eljárást indítványozzon. A Bszi. 27/A. §-a kimondja, hogy bírói testület, bírósági vezetők, illetve bírák tanácskozása nevében nem tehető közzé olyan jogértelmezési célú állásfoglalás, amelynek meghozatalára a törvény nem ad felhatalmazást. Ez a rendelkezés azonban nem szüntette meg értelemszerűen a Civilisztikai Kollégiumvezetők Országos Tanácskozását, az változatlanul a Bszi. által nem nevesített fontos fóruma a vitás jogalkalmazási kérdések megtanácskozásának és annak, hogy olyan joggyakorlati problémák is a Kúria látókörébe kerüljenek, amelyekre a felülvizsgálati eljárások alatt nem derülhetett fény. Azokban az elvi kérdésekben, ellentétes elvi alapokon nyugvó jogalkalmazói megoldásokban, amelyek az országos egységes bírói gyakorlat biztosítása szempontjából is jelentősek lehetnek, különösen azok, amelyekben a Kúria jogegységesítő eszközei csak korlátozottan fejthetik ki hatásukat, az ítélőtábla

kollégiumvezetőivel együtt kívánok működni; szándékom, hogy az Egri Törvényszék a régió jogfejlesztő tevékenységében nagyobb szerepet kapjon.

2. Tanácselnöki értekezlet és a kollégiumi ülés szerepe a jogegységesítésben

Mind a kollégiumi ülés, mind a tanácselnöki értekezlet formalizált keretet ad és fontos szerepet kap valamennyi tevékenységtípusban, amelyet a kollégiumnak és a kollégiumvezetőnek el kell látni. Az Igsz. alapján évente legalább négy alkalommal kötelezően megtartandó tanácselnöki értekezlet biztosít gyors reagálási lehetőséget a jogszabálmódosítások, új ügýtípusokban jelentkező jogalkalmazási bizonytalanságok megoldására, egyben fontos szerepe van a két másodfokú tanács munkájának összehangolásában, a közös ügycsoportok vonatkozásában a helyi egységes joggyakorlat biztosításában is. A tanácselnöki értekezletek megtartásakor indokolt lehet az érintett kérdéseket indítványozó, illetve az adott problémára nagy rálátással rendelkező szakbírók jelenléte tanácskozási joggal; emellett üzyszakspecifikus kérdések megtárgyalásakor nem tartom indokoltnak azon tanácselnököknek a kötelező jelenlétét, akik az adott kérdés megtárgyalásában szakmailag nem érintettek.

V. Záró gondolatok

A kollégiumvezető kollégiumi életet szervező, szakmai támogató, a munkateher aránytalanságát kiküszöbölő, a megalapozott és időszerű ítélkezés fölött őrködő funkciójából következik, hogy a pályamű előző részében lefektetett tervek nem valósíthatók meg anélkül, hogy a kollégiumvezető és a bírósági vezetők, bírák valamint igazságügyi alkalmazottak között ne lenne jól működő kommunikáció és kiegyensúlyozott szakmai kapcsolat.

Eddigi bírósági pályafutásom alatt egy kivétellel az Egri Törvényszék illetékességi területéhez tartozó valamennyi járásbírságon hosszabb-rövidebb ideig teljesítettem szolgálatot, a helyi sajátosságokról ezáltal személyes tapasztalatom is van. Tisztában vagyok vele, hogy a vezetői megbízatás minden esetben szükségszerűen változást eredményez a kollégákkal fennálló kapcsolatban. Annak érdekében, hogy a szakmai támogatáshoz, egyéni kezdeményezések vállalásához szükséges bizalmi légkör megmaradjon, vezetői döntéseim során mindig a következetességre, kiszámíthatóságra, átláthatóságra és az egyenlő mérce alkalmazására fogok törekedni. Az új szakmai kihívásokra pozitívan és gyorsan reagáló kollégáit elsősorban példamutatással, nyugodt munkahelyi légkör biztosításával motiváló kollégiumvezetője szeretnék lenni az Egri Törvényszéknek.

Tisztelettel kérem Elnök Úr és a Kollégák támogatását a pályaművemben foglaltak megvalósításához.

Eger, 2023. március 8.

Dr. Gulyás István
törvényszéki bíró

